

זכאותם של חברי קיבוץ לפטור בהתאם לסעיף 9א לפקודת מס הכנסה - עדכון

יוני 2022
חוזר מקצועי מספר 48/22

ברצוננו לעדכנכם, כי נושא זכאותם של חברי קיבוץ לפטור בהתאם לסעיף 9א לפקודת מס הכנסה (פטור לקצבה המשתלמת מאת מעביד או קופת גמל) עומד בפני פתרון וכי צפוי שרשות המסים תעביר הבהרה לפקידי השומה ביחס למתן הפטור לפנסיונרים באמצעות קיבוע זכויות.

להלן תמצית התייחסות רשות המסים לסוגיה כפי שהיא משתקפת במכתב שנשלח לאחרונה למשרד עורכי הדין המטפל מטעמנו בנושא:

פנסיונר חבר קיבוץ שיתופי

במסגרת חוזר מס הכנסה 6/2003 "תכנון ומדיניות, בנושא: מיסוי קיבוצים מסורתיים" ניתנה, בין היתר, התייחסות לזכאות לפטורים האישיים שזכאי להם חבר קיבוץ מסורתי (שיתופי). לפי החוזר נקבע כי הכנסת החוץ המועברת לקיבוץ שומרת הן על מקורה והן על אופייה, לכל דבר ועניין. כך לדוגמה, לגבי מענקי פרישה פטורים בהתאם לסעיף 9(א7) לפקודה, שיועברו לקיבוץ עם סיום עבודה של חבר קיבוץ שכיר שהפיק את הכנסותיו שלא במסגרת הקיבוץ, אלה שומרים על אופיים הפטור.

לאור האמור לעיל והפרשנות שננקטה בחוזר, בחישוב הפטור לפי סעיף 9א לפקודה באמצעות קיבוע זכויות שיעשה על ידי פקיד השומה, יבואו בחשבון מענקי פרישה פטורים בהתאם לסעיף 9(א7) לפקודה וזאת ביחס למענקים שדווחו על ידי מעסיקו החיצוניים של חבר הקיבוץ בטופס 161.

פנסיונר חבר קיבוץ מתחדש

סכומים אותם קיבל החבר בפועל ומקורם בהכנסות פטורות ממס, להן זכאי אותו חבר (כדוגמת הכנסות פטורות לפי סעיפים 9(א7), 9א ו-9(5) לפקודה וקצבאות ביטוח לאומי), לא יהיו חלק מ"הכנסה החייבת של קיבוץ מתחדש", ולא יכללו ב"תקציב החבר" וב"תקציב החבר המגולם", כהגדרת מונחים אלה בסעיף 60א לפקודה. אם וככל שישנן הכנסות פטורות ממס, אשר לא הועברו לחבר בפועל, כלומר נותרו בקיבוץ, סכומים אלו שנותרו בקיבוץ, לא יהיו פטורים ממס ויהיו חלק מ"הכנסה החייבת של קיבוץ מתחדש", ויכללו ב"תקציב החבר" וב"תקציב החבר המגולם".

בהתאם לאמור לעיל, חבר קיבוץ מתחדש יהיה זכאי לפטור לפי סעיף 9(א) לפקודה במסגרת קיבוע זכויות שיעשה על ידי פקיד השומה, וזאת בתנאים שלהלן:

- ככלל, מענקי הפרישה הפטורים, שיילקחו במסגרת קיבוע הזכויות, הינם המענקים הפטורים מתוך סך המענקים שדווחו בטופס 161 מהמעסיק ממנו פרש החבר. אולם, החל מיום 1 בינואר 2017, באירוע פרישה של חבר קיבוץ מתחדש, במקרים בהם מענקי הפרישה הפטורים הועברו לקיבוץ ולא לחבר שהפיק הכנסה זו, יש לסווגם כהכנסה חייבת במס במסגרת חישוב המס של הקיבוץ. מענקים, שחויבו במס כאמור, לא יובאו במסגרת קיבוע הזכויות ובלבד שיינתן אישור מרואה החשבון המייצג את הקיבוץ המאשר זאת. כלומר, הסכום הפטור יגדל בגובה המענקים הפטורים שחויבו במס בפועל. מניסיונו מדובר במקרים נדירים.
- סכום המענקים הפטורים בהתאם לסעיף 9(א7) לפקודה, יהיה הסכום הפטור בהתאם לאישור שהופק על ידי פקיד השומה. היה ולא הופק אישור כאמור, הסכום הפטור יהיה הסכום שחושב על ידי המעסיק בחלק י"א בטופס 161 ובלבד שסכום המענקים כאמור הועבר מהקיבוץ בפועל לחבר קיבוץ. יודגש, רק מענקים פטורים, שהועברו לחבר קיבוץ בפועל, יהיו פטורים ממס בהתאם לסעיף 9(א7) לפקודה וזאת על אף שניתן אישור מפקיד השומה או המעסיק, לפטור ממס בסכום גבוה יותר.
- שיעור הפטור בהתאם לסעיף 9א לפקודה, שיקבע במסגרת קיבוע הזכויות, יהיה הסכום השווה למכפלת שיעור הפטור (כפי שמצוין באישור קיבוע הזכויות) בתקרת הקצבה המזכה ובלבד שסכום הקצבה כאמור הועבר מהקיבוץ בפועל לחבר קיבוץ. יודגש, כי רק קצבה מזכה פטורה, שהועברה לחבר קיבוץ בפועל, תהא פטורה ממס בהתאם לסעיף 9א לפקודה וזאת על אף שניתן אישור מפקיד השומה הקובע האחרת.

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות לר"ח זוהר קומה: 04-6002153, zohark@britcpa.co.il